Ч. 160 Второкъ 20 липня (1 серпня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.
Адмініотрація: улиця Чарнецкого ч. 8.
Редакція: ул. Франціс-канська ч. 10, дверѣ 10.
Письма приймають ся лишь франковані.
Рекламаціѣ неопечатані вôльнѣ вôдъ порта.
Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвской“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвской“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Зъ анкеты промысловои.

Мы вже подали два справоздания зъ засѣдань анкеты промысловои у Вѣдни, на котрыхъ переслухувано знатокôвъ зъ Галичины. Зъ тыхъ справоздань уже можна въ части пôзнати, о що йде анкетѣ промысловôй; та всежь для лучшого зрозумѣня сеи важнои справы, годить ся подати суцѣльно квестіонарь, на котрый вôдповѣдають знатоки, скликуванѝ по черзѣ зъ цѣлои Австріѣ.

Въ тôмъ квестіонари есть трийцять головныхъ пытань, подѣленыхъ на ґрупы. Такихъ ґрупъ есть вôсѣмь, а кожда зъ нихъ дѣлить ся на меншѝ подѣлы, котрѝ знову мають свои подрôбнѝ пытаня.

Въ першôй ґрупѣ пытань йде о доказъ уздôбненя. Друге головне пытане вôдносить ся до розширеня доказу уздôбненя на иншѝ роды промыслу. Се головне пытане дѣлить ся на такѝ побôчнѝ: Чи доказъ уздôбненя мае ся також розтягнути и на фабричнѝ пôдприимства, въ котрыхъ выробляють ся выробы ремѣсничѝ? Чи въ промыслѣ купецкôмъ мае завести ся доказъ уздôбненя, чи також у промыслѣ шинкарскôмъ и реставраційнôмъ?

Слѣдуюча ґрупа пытань вôдносить ся до розпочину, обсягу и выконуваня промысловыхъ правъ. Та ґрупа дѣлить ся на 6 а взглядно на 9 пытань. Они въ скороченю такѝ: Чи власть промыслова мае ще передъ дозволомъ отвореня промыслу рукодѣльного або концесіонованого промыслу зажадати опініѣ вôдъ корпорацiѣ и чи та опінія мае значѣне? Чи постановы §. 38 закона промыслового що-до обсягу управненя промыслового мае ся задержати? Чи на случай непевный мае власть промыслова пытати о гадку корпорацію и чи рѣшене еѣ вяже власть? Чи промысловець мае роботы зъ обсягу иншого фаху вôддавати до выконуваня самостôйнымъ майстрамъ дотычного фаху, чи може §. 36 зак. пром. выстарчае? Чи вôльно принимати роботы „на мѣру“ не маючи доказу уздôбненя въ тôмъ фаху? Чи зголошене фаху торговельного мае бути обмежене лише на декотрѝ катеґоріѣ товару? Чи при торговли выробами промыслу рукодѣльного мае бути зазначене жерело походженя ихъ, чи може для торговлѣ тыми выробами треба окремои концесіѣ, або чи мае ся ту торговлю признати лише самымъ ремѣсникамъ?

Окрема ґрупа пытань займае ся справою, чи дозволити похатну торговлю, чи обмежити еѣ, а дальша ґрупа вôдносить ся до промыслового персоналю помôчного; въ нѣй е сѣмь пытань: Чи постановы роздѣлу VI. зак. пром. мае ся розтягнути и на заробникôвъ; чи треба максимальный часъ працѣ ще больше обмежити; чи задержати книжки робôтничѝ; чи постановы закона що до максимального дня робочого, охороны дѣтей и женщинъ, мае ся розтягнути и на нефабричнѝ пôдприимства промысловѝ, при котрыхъ загаломъ працюе больше, якъ 20 осôбъ: чи выконують ся приписы що-до працѣ малолѣтныхъ; чи треба бы для помôчникôвъ торговельныхъ завести максимальный день працѣ; въ якій способъ можна бы зробити обовязковымъ ходжене до шкôлъ промысловыхъ; якій часъ выповѣдженя мае ся установити для помôчникôвъ торговельныхъ.

Дальшѝ пытаня вôдносять ся до товариствъ промысловыхъ: якъ улекшити купно моторôвъ и иншихъ машинъ помôчныхъ для спôльного ужитку; чи якъ доси мають власти мати право потверджувати выбôръ предсѣдателѣвъ корпорацій и зборôвъ товаришѣвъ; чи утворене союзôвъ товариствъ (повѣтовыхъ, краевыхъ, державныхъ и т. д.) мае ся допустити, чи може мае бути орґанізація примусова. Чи корпораціѣ на случай удѣленя доказу уздôбненя мають мати право рекурсу и то зъ успѣхомъ здержуючимъ.

Слѣдуе ґрупа пытань що-до обезпеченя. Знатокамъ поставлено слѣдуючѝ пытаня: Чи забезпечене вôдъ выпадкôвъ мае також розтягнути ся на ремѣсла и якъ то треба зробити; якѝ суть бажаня що-до касъ хорыхъ, що-до обезпеченя ученикôвъ и що-до урядженя примусовыхъ касъ хорыхъ для майстрôвъ.

Дальшѝ пытаня вôдносять ся до вôдпочинку недѣльного, а послѣднѝ пытаня до радникôвъ промысловыхъ, комнатъ торговельныхъ и промысловыхъ. Чи треба установити радникôвъ промысловыхъ и якъ ихъ орґанізувати? Чи права признанѝ комнатамъ торговельно-промысловымъ мають перейти на союзы товариствъ промысловыхъ, що мають утворити ся?

Всякій зрозумѣе вагу тыхъ пытань, на котрѝ теперь вôдповѣдають галицкѝ знатоки. Зъ вôдповѣдей знатокôвъ зложить ся поглядъ на тѝ справы, покажуть ся бажаня промысловцѣвъ — и те все послужить вôдтакъ до уложеня закона.

Нинѣ переслухують дальше знатокôвъ зъ Галичины.

---

4)

Артезійскѝ керницѣ и тепличины

(Конець *).

Дуже цѣкавый описъ выбуху горячого жерела Строккуръ подають ученѝ Праеръ и и Ціркель, котрѝ такъ кажуть:

„Мы були цѣкавѝ, чи то правда, що черезъ накидане землѣ и камѣня до сего жерела можна змусити его до выбуху. Мы стали зносити широкѝ плыты и велике камѣне та груды землѣ и мураву и кидали ихъ однѝ по другихъ до жерела и хочь черезъ пôвъ годины намучили ся та споро въ него накидали, то все таки анѣ вода въ нѣмъ не пôдняла ся высше въ гору, анѣ не настала взагалѣ нѣяка змѣна. Мы вже не мали надѣѣ дочекати ся выбуху и пôшли до недалекои громады, щобы тамъ вôдпочити. Коли мы опôсля вертали назадъ до ґайзерôвъ, роздавъ ся наразъ якійсь глухій гукъ и въ тôй сторонѣ, де есть Строккуръ, пôдняла ся зъ великою силою въ гору величезна хмара пары а за нею вôдтакъ ще большій стовпъ воды. Ледви що вода почала опадати, якъ изъ жерела почали бухати зъ страшеннымъ гукомъ и шумомъ новѝ струѣ и то повтаряло ся такъ по кôлька разôвъ. Часомъ наставала мала перерва а тогды розлѣтали ся зъ оглушаючимъ свистомъ поменшѝ струѣ кипячои воды на всѣ боки а цѣле жерело було закрыте густою хмарою пары. Высота, до якои тѝ струѣ доходили, не була завсѣгды однакова; декотрѝ изъ нихъ доходили що найменше до 80 або 100 стôпъ а вода була вôдъ розвареной землѣ и муравы брунатно-жовта. Камѣне, котре мы були накидали до жерела, выкидало оно такъ высоко, що мы его ледви могли добачити; декотре зъ нихъ летѣло такъ простѣсенько въ гору, що спадало назадъ въ жерело а вода гонила нимъ знову зъ вôдтамъ въ гору. Опôсля почала вода чимъ разъ слабше бухати; ще бухнула несподѣвано одна або друга струя, ажь наконець по шести мінутахъ щезло цѣле зъявище.

„Коли вже небезпечнôсть проминула и мы були безпечнѝ, що не зваримо ся въ водѣ, заглянули мы до жерела. Земля доокола его берегôвъ була все ще залита брудною горячою водою. Мы заглянули до середины. Кому голова може легко закрутити ся, той нехай не заглядае до середины. Селянинъ Лявґаръ розказувавъ намъ, що були такѝ выпадки, що до жерела упала корова, кôнь або вôвця и тамъ зварили ся а вода ихъ вôдтакъ выкинула на верхъ. Вода въ серединѣ стояла далеко нище якъ передъ выбухомъ, кипѣла и сильно перевертала ся. Инодѣ ще здула ся вода на серединѣ якъ колибъ пôдносила ся, але вôдтакъ зробили ся, лишь одна, двѣ баньки, котрѝ пукли и выпустили пару зъ себе.

„Може якихъ 150 крокôвъ вôдъ великого Ґайзера есть кôлька досыть великихъ ставкôвъ, котрыхъ красу годѣ описати. Кождый зъ нихъ есть 15 до 20 стôпъ широкій и до 30 стôпъ глубокій та наповненый ажь по самѝ береги майже кипячою водою, котра такъ чиста и ясна, що можна крôзъ ню ажь на саме дно видѣти. Поодинокѝ басены суть вôддѣленѝ вôдъ себе вузкими стѣнками, котрѝ такъ само якъ и всѣ береги суть изъ жерелинця (камѣня вапнистого, котрый осѣдае зъ воды). Жерелинець сей творить тутъ також краснѝ печеры. Вода всѣхъ сихъ тепличинъ розпускае въ собѣ глубоко въ земли богато вапняку, котрый осѣдае вôдтакъ на верху землѣ яко туфъ (дѣрчастый осадъ вапняковый), або яко жерелинець. Вся земля доокола сихъ жерелъ а такъ само, лишь въ ще большôй мѣрѣ, суть покрытѝ береги жерелъ и ихъ отворы тымъ осадомъ вапняковымъ. Ґалузки, листе и всѣлякѝ ростины по надъ берегами потокôвъ, що выплывають изъ тыхъ жерелъ, суть покрытѝ також тымъ осадомъ, такъ, що въ туфѣ и жерелинци можна неразъ знайти якъ найкрасшѝ и найдокладнѣйшѝ вôдбитки тыхъ ростинъ.

„Пôдчасъ коли мы ще збирали показы тыхъ вôдбитокъ ростинныхъ, наставъ несподѣвано величезный выбухъ Строккура, якого рѣдко якій подорожный може побачити. Позадъ насъ роздавъ ся наразъ пôдземный гуркôтъ а доокола Строккура пôднявъ ся летомъ блискавки густый стовпъ бѣлои пары. Въ серединѣ тои пары, пôднимавъ ся величезный стовпъ воды, що найменше на 10 стôпъ грубый. Пôдъ самымъ вершкомъ роздѣливъ ся вôнъ на кôльканацять галузей и творивъ нѣбы величезну пінію, котрои кôнчики розбрыскували ся дрôбнымъ мовь роса дощикомъ на всѣ стороны. Ледви що той стовпъ спавъ бувъ до половины, майже такъ само скоро якъ и скоро

*) Гляди ч. 155 „Народ. Часописи“.

Переглядъ политичный.

Консервативно-клерикальна праса нѣмецка не перестае ширити вѣстей о уступленю ґр. Таффого и розвязаню Рады державнои. Вѣсти сій суть безосновнѣ и обчисленѣ очевидно на то, щобы страшили лібераловъ.

Ческій нѣмцѣ выступають чимъ разъ острѣйше. На зборахъ выборцѣвъ въ Карльсбрунѣ, скликаныхъ посломъ Пешкою, ухвалили они резолюцію, взываючу ческихъ Нѣмцѣвъ, щобы они перейшли до скрайнои опозиціѣ, наколибъ правительство и дальше занедбувало интересы ческихъ Нѣмцѣвъ.

Нинѣ мае розпочати ся вôйна межи Сіямомъ а Францією, взглядно бльокада сіямского побережа французскою ескадрою. Приготовленя вже пороблено, але чи дѣйство до вôйны прийде, поки що не знати. Бюрови Райтера доносять навѣть зъ Банґкокъ, що межи сіямскимъ а французскихъ правительствомъ ведуть ся дальшій переговоры и есть надѣя, що цѣла справа мирно закôнчить ся. Тымчасомъ старають ся поодинокій державы европейскій заняти вôдповѣдне имъ становище въ сѣй справѣ. Россія пôдпирае отверто змаганя Франціѣ въ Сіямѣ. Она зъ однои стороны домагае ся вôдъ Сіяму вôдступленя для себе одного острова а зъ другои стороны, щобы параліжувати Анґлію, мала заявити въ Лондонѣ черезъ свого амбасадора, що уважае конфліктъ сіямско-французскій за чисто льокальный и длятого буде супротивъ него держати ся зовсѣмъ неутрально въ надѣи, що и другій державы такъ само поступлять. Есть то очевидный знакъ для Анґліѣ, щобы она сидѣла тихо. Анґлія, о скôлько доси звѣстно постановила также не мѣшати ся до сеи справы, але тихцемъ пôдпирае Сіямъ и мабуть намовляе Хину, щобы та выступила въ оборонѣ Сіяму.

Дописъ.

Зъ Бережанъ.

(Справозданє рускои бурсы въ Бережанахъ).

Дня 15 с. м. вôдбули ся въ комнатахъ рускои Бурсы въ Бережанахъ въ присутности правительственного комісаря загальнй зборы товариства того имени, на котрыхъ явило ся до 50 членôвъ. Зôбраныхъ привитавъ голова товариства о. Мих. Соневицкій, по чômъ слѣдувала продукція питомцѣвъ Бурсы въ спѣвѣ и музицѣ. Професоръ В. Санатъ, яко секретарь, предложивъ устне справозданє зъ дѣяльности уступаючого выдѣлу:

Выдѣлъ збиравъ ся въ тôмъ роцѣ 16 разôвъ на засѣданя, на котрыхъ обговорювано справы, вôдносячій ся въ части до питомцѣвъ Бурсы, въ части до Заряду. — Станъ фінансовый Бурсы поправляе ся вôдъ трехъ лѣтъ, постôйно, головно зъ причины, що выдѣлъ Бурсы змѣнивъ основы свого буджету. Змѣна та опирае ся на тôмъ, що запомоги радъ повѣтовыхъ с. е. бережаньскои, пôдгаецкои, рогатиньскои и перемышляньскои, котрй дôстае Бурса около половины року шкôльного, вчисляе выдѣлъ до приходôвъ ажь тогдѣ, коли грошѣ надôшлють ся, а не якъ передъ тымъ, на початку кождого року, при чômъ часто перераховано ся. Тымъ чиномъ склалось, що залеглости зъ давнѣйшихъ лѣтъ вырôвнано, и уможливилось починъ реформы Бурсы, полученый зъ великими выдатками.

Въ адміністраціи Бурсы зайшла также важна змѣна. Вôдъ р. 1885, с. е. основаня Бурсы прокормлене питомцѣвъ вôддававъ выдѣлъ господини до того призначенôй, котра побирала за кождого питомця по 10, а часомъ по 11 зр. мѣсячно зъ горы. Обставины въ тôмъ роцѣ склались такъ, що выдѣлъ перенявъ прокормлене своихъ питомцѣвъ ва власный зарядъ и провадивъ его черезъ $6^1/_2$ мѣсяця, а замкнене рôчныхъ рахункôвъ показало, що при сѣй змѣнѣ значну квоту заощадилось помимо многихъ несприяючихъ обставинъ и надзвычайныхъ выдаткôвъ (въ тôмъ бо роцѣ куплено зелѣзнй лôжка за 300 зр., сплачено леґатъ довгу на домѣ бурсовôмъ въ квотѣ 230 зр. и. т. п.)

Питомцѣвъ було въ першôмъ пôвроцѣ 19, въ другôмъ же 21. Конець року шкôльного выказавъ слѣдуючій успѣхъ въ наукахъ: Двохъ одержало I. степень зъ вôдзначенемъ, 16-охъ I. степень, двохъ поправку зъ одного предмету, а одинъ одержавъ другій степень. При тôмъ замѣтити належить, що Бурса наша приневолена задля браку сталыхъ фондôвъ принимати ученикôвъ зъ свѣдоцтвами злого поступу за бôльшою доплатою, щобы только въ сей спосôбъ уможливити прокормлене кôлькохъ бѣднѣйшихъ а взглядно безплатныхъ питомцѣвъ.

По сѣмъ справозданю секретаря выказавъ касієръ приходъ Бурсы на 3.210 зр. 94 кр. — а выдатки на 3.062 зр. 87 кр.; тожь ще 148 зр. въ касѣ готôвкою позостало.

Вкôнци приступлено до выбору нового выдѣлу, въ складъ котрого вôйшли: 1) Катихитъ ґімназіѣ и совѣтникъ о. Мих. Соневицкій, яко голова товариства, 2) деканъ о. Т. Кордуба, 3) деканъ о. Іосифъ Макогоньскій, 4) деканъ о. Ил. Стеткевичь, 5) деканъ о. Танчаковскій зъ Дунаєва, 6) о. Лепкій зъ Жукова, 7) професоръ ґімн. П. Дуткевичь, 8) адвокатъ дръ А. Чайковскій и 9) проф. ґімн. В. Санатъ. Заступниками выдѣловыхъ выбрано: Лонг. Глѣбовицкого, о. Діяковского, о. Нижанковского и учителя Сойку. Новый выдѣлъ уконституовавъ ся дня 24 с. м. въ сей спосôбъ, що о. декана Т. Кордубу выбрано заступникомъ головы, В. Саната секретаремъ и господаремъ Бурсы, а касієрство вôддано головѣ товариства.

Нинѣ 28 с. м. розписуе выдѣлъ **конкурсъ** на 30 мѣсць для питомцѣвъ. Поданя треба вносити на руки головы товариства о. Мих. Соневицкого найдальше до 20 серпня, а до поданя долучити треба: свѣдоцтво шкôльне, свѣдоцтво убожества и декларацію родичѣвъ, взглядно опѣкуна, кôлько зъобовязують ся платити. Замѣчае ся также, що питомцѣ дôстануть въ Бурсѣ зелѣзнй лôжка, за що обовязанй будуть при вступѣ кождого року 1 зр. зложити.

Новинки.

Львôвъ дня 31 липня.

— **Громадѣ Тенетники**, въ повѣтѣ рогатиньскôмъ, удѣливъ Е. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **Именованя** Надзвычайнымъ професоромъ исторіѣ въ университетѣ черновецкôмъ именованый д-ръ Жигм. Герцберґъ-Френкель. — П. Намѣстникъ именувавъ канцелістôвъ Намѣстництва Антона Нароґевича и Антона Острушка повѣтовыми секретарями, а Александра Матулю канцелістомъ Намѣстництва, призначивши его до службы при староствѣ въ Жидачевѣ.

— **Конкурсъ.** Для умѣщеня около 50 питомцѣвъ въ бурсѣ при ц. к. учительскôй семинаріи въ Самборѣ, оголошуе выдѣлъ тои бурсы конкурсъ пôдъ слѣдуючими услôвями: I. До прошеня о принятє до бурсы треба долучити: послѣдне свѣдоцтво шкôльне, метрику уродженя, свѣдоцтво убожества и декларацію вôтця або опѣкуна, потверджену зверхностію громадскою и урядомъ парохіяльнымъ, що обовязуе ся складати мѣсячно зъ горы 6 зр. а. в. за цѣле утриманє питомця. II. Кождый принятый до бурсы питомець мае мати 3 пары бѣля, постѣль, 2 ручники, 4 простирала, сѣнникъ 2 метры довгій а 9 дцм. широкій а также 2 пары обуви. III. За знищенє инвентаря складае ся на рôкъ при

бувъ пôднѣсъ ся, коли наразъ зъ незвычайною скоростію пôднѣсъ ся знову въ гору, такъ що его вершокъ ледви вже було видко. Зъ поза пары, що осланяла той стовпъ, выбѣгали мовь ракеты поодинокій меншй струѣ, котрй въ горѣ згинали ся каблукомъ и розбрыскували ся въ дрôбнѣсенькй каплѣ. И знову здавало ся, що стовпъ той опаде, коли наразъ роздавъ ся страшенный гуркôтъ пôдземный и вода бухнула до невиданои доси высоты. Сила пары була такъ велика, що хочь бувъ сильный вѣтеръ, то стовпъ той не зôгнуло анѣ дрôбки на бôкъ, вôнъ стоявъ заедно простѣсенько въ гору. То чудне зъявище тревало 15 мінутъ, ажь наконець та якась пôдземна сила ослабла и стовпъ опавъ. Найбôльша высота, до якои симъ разомъ дôйшовъ бувъ стовпъ, воды выносила 140 стôпъ."

Коли теперь спытаемо, що за сила жене въ ґайзерахъ воду такъ высоко въ гору, то поясненє на то дае намъ теорія Бунзена, котра такъ поясняе се зъявище: Коли дѣра, котрою горяче жерело добувае ся зъ пôдъ землѣ, есть досыть вузка и еѣ наповняе сильно огрѣтый стовпъ воды, пôдходячои не дуже поволи, то жерело буде заедно бити въ гору. Колижь дѣра, якъ н. пр. у великôмъ Ґайзерѣ есть широка, то стовпъ воды пôднимае ся въ нѣмъ поволи въ гору, стае на рôвни зъ еѣ берегами и переливае ся черезъ нихъ. Вода на самôмъ вершку остуджуе ся поволи, а въ сподѣ огрѣвае ся. Въ дѣрѣ Ґайзера есть тогды вода въ безустаннôмъ руху. Пôдъ напоромъ великого стовпа воды огрѣвае ся вода въ сподѣ такъ значно, що ѣй лишь мало потреба, щобы она закипѣла; она тогды черезъ то значне тепло пôдносить ся ще бôльше въ гору, а тогды вода въ сподѣ зачинае нагло кипѣти, вытворюе велику силу пары, такъ велику, що она бухнула бы ажь до 1041 метрôвъ. Сила та есть достаточно велика, щобы весь стовпъ воды, стоячій понадъ тымъ мѣсцемъ, де въ сподѣ вода зачинае кипѣти, выгнати высоко въ гору. Вода остудившись въ горѣ въ воздусѣ, спадае въ бôльшôй части назадъ до дѣры жерела и ослабляе силу пары; она ще разъ або другій выжене воду въ гору, але вôдтакъ вже еѣ такъ мало, що она ще лишь утворить хиба одну або двѣ баньки на верху воды и щезне зовсѣмъ, а вода въ Ґайзерѣ опаде тогды глубоко въ спôдъ. Тогды треба знову якогось часу, щобы вода въ сподѣ огрѣла ся ажь до того степеня, на котрôмъ кипить и творить пару, тому то ґайзеры выкидають воду изъ себе не постôйно, лишь вôдъ часу до часу.

Побôчь острова Исляндъ суть ще два мѣсця на земли славнй изъ своихъ ґайзерôвъ, а то: пôвнôчный островъ Новои Зеляндіѣ, званый „Те іка а Мауі" на всхôдне полудне вôдъ Австраліѣ и славный на весь свѣтъ паркъ Ельловстонъ въ Сполученыхъ Державахъ пôвнôчнои Америки. Вôдъ озера Таупо, положеного въ самôй середин пôвнôчного острова Новои Зеляндіѣ ажь до заливу Пленті, иде цѣлый рядъ тепличинъ и бухаючихъ жерелъ горячихъ, зъ котрыхъ найславнѣйшй суть тй, що положенй въ долинѣ рѣки Вайкато, недалеко мѣста Оракаікорако. Вѣденьскій ученый Гохштедтеръ, такъ описуе тамтй стороны:

„Було то 24 цвѣтня. Въ ночи лютила ся буря, а рано вкрывала густа мрака рѣку Вайкато, але вôдтакъ пôднесла ся въ гору и сонце освѣтило цѣлу долину. Якій же красный видъ! Рвуча рѣка котить быстро свои филѣ зъ одного порога (поперечнй скалы на рѣцѣ) на другій, та крутить ся и пѣнить ся около двохъ островôвъ, положеныхъ на серединѣ, а на берегахъ рѣки пôднимають ся бѣлй хмары пары зъ горячихъ водопадôвъ, що сплывають до рѣки, та зъ круглыхъ ставкôвъ, обложеныхъ бѣлою камѣнною масою, и повныхъ горячои воды. Тутъ або тамъ, то бухне горяча вода высоко въ гору, то знову опаде; де инде знову бухнуть два жерела наразъ, одно надъ самою рѣкою а друге подальше вôдъ неѣ на зубочи.

Все то выглядае такъ, якъ колибъ тутъ хтось заложивъ штучнй водотрыски и пробовавъ ихъ, чи будуть добре бити въ гору. Я ставъ числити тй бухаючй жерела горячои воды, а не могучи обняти окомъ цѣлои околицѣ, начисливъ ихъ лишь коло себе 76.... Найдавнѣйше и найзначнѣйше изъ всѣхъ есть тутъ жерело „Пуіа те мімі- а Гомаіте Ранґе". Оно лежить надъ самымъ берегомъ рѣки на здутôй мовь банька шкаралупѣ зъ жерелинця, котра вкрывае тутъ всю землю. Двомъ зъ моихъ товаришѣвъ захотѣло ся досвѣта скупати ся въ рѣцѣ и они порозбирали ся та зложили свою одѣжь коло сего жерела. Наразъ

вписѣ 1 зр. IV. Пятомцямъ, побираючимъ стипендіѣ зъ фонда краєвого, може бути тая до доплаты зачислена V. При принятю до бурсы першеньство будуть мати сыны учителѣвъ народныхъ школъ и селянъ. Подання треба вносити до дирекціѣ ц. к. семинаріѣ учительскои въ Самборѣ найдальше до 15 серпня с. р. Зъ выдѣлу бурсы для питомцѣвъ ц. к. учительскои семинаріѣ. Въ Самборѣ 26 липня 1893. *Керекіярто.*

—Є. Вел. Цѣсарь санкціонувавъ законъ ухваленый галицимъ Соймомъ, дотыкаючій увôльненя вôдъ податкôвъ новыхъ будôвель у Львовѣ.

— Дирекція выставы краєвои продовжила речинець до зголошуваня предметôвъ на выставу краєву въ р. 1894 до дня 1 жовтня 1893.

— Нови повѣтови дирекціи скарбови въ Жовквѣ, Бережанахъ и Чортковѣ мають бути вôдкрыти въ днемъ 1 серпня с. р. Инавґураційне торжество вôдкрытя дирекціи скарбовои въ Жовкви вôдбуло ся вчера пôдъ проводомъ віцепрезидента п. Корытовского; таке саме торжество вôдбуває ся нинѣ въ Бережанахъ а завтра вôдбуде ся въ Чортковѣ.

— Зъ Яворова пишуть: Мѣсто Яворôвъ возьме участь у выставѣ краєвой. Въ окремôмъ павільонѣ будуть выставлени выробы дрôбного промыслу мѣщаньства яворôвского; роботы столярски (досыть вѣжни), забавки дѣточи зъ дерева (грубо рѣзьблени), кобелѣ, опалки, котѣ и др. зъ очерету и лозы та де що зъ выробôвъ глиняныхъ. Кобы такъ зъ цѣлого краю, то и можна бъ собѣ на выставѣ вытворити докладный образъ дотеперѣшного розвою промыслу дрôбного въ краю, а вôдтакъ можна бы подумати о тôмъ, въ чôмъ сей промыслъ належало бъ усовершити и примѣнити до вымогъ часу.

Д-ръ Еміліянъ Фріда, секретарь ректорату въ ческôй політехницѣ въ Празѣ, славно-звѣстный въ Славянщинѣ ческій поетъ и писатель пôдъ именемъ Ярослава Верхлицкого, именованый надзвычайнымъ професоромъ исторіѣ новочаскои літературы при ческôмъ университетѣ въ Празѣ.

— Нещасни пригоды. Въ Новосѣлцѣ заловецкôй засыпала глина Аґрипіну Харишину, жѣнку Лукіяна, господаря. — Дня 24 липня с. р. Семенко Гамонъ зъ Осталовичь вертавъ зъ Перемышлянъ до дому и хотѣвъ сѣсти на чужій вôзъ зъ заду. Але що конѣ борзо бѣгли, то вôнъ не мôгъ дôгнати воза; тôлько змучивъ ся такъ, що впавъ на гостинець и такъ сильно ударивъ ся въ голову, що хочь его и ратували, вôнъ померъ на другій день. — У громадѣ Равхесдорфъ въ н.. ськôмъ повѣтѣ чотиролѣтный сынъ Адама Райхерта вылѣзъ на сани, зложени пôдъ шопою; сани перевернули ся разомъ зъ нимъ и хлопця вбили на мѣсци. — Въ Нагуєвичахъ въ дрогобицкôмъ повѣтѣ утопивъ ся пôдчасъ купелѣ 15-лѣтный хлопець, Михайло Кобаа. — Грôмъ убивъ 24-лѣтного Осипа Криштиняка въ Добѣшинѣ и Марію Прибило, жѣнку Мартина зъ Турашôвки, въ коросненьскôмъ повѣтѣ. — Въ Тысьменици утопивъ ся въ гноѣвцѣ Матѣй сынъ Ганны Луцикъ. Нѣхто хлопця не доглядавъ. — Въ Росохахъ утопивъ ся у Стрвяжи селянинъ Федько Наковскій; переѣзджавъ возомъ, а вôзъ розôрвавъ ся. — Въ Решовѣ втопивъ ся въ саджавцѣ 3-лѣтный сынокъ Ивана Канѣ, лишеный безъ надзору. Родичѣ вернули зъ поля и застали дитину вже неживу. — Въ Дунаєвѣ утопила ся 17 лѣтна дѣвчина Зоська Огниста. — Въ потоцѣ коло Винникъ найдено тѣло утопленои дитины. Матѣрь увязнено. — Въ Мысловôй въ скалатскôмъ повѣтѣ въ городѣ рôльника Юрка Пôдгôрного надъ Збручемъ найдено двѣ неживи женщины, котри мали утопити ся въ Збручи, переходячи его коло моста зелѣзничого въ Пôдволочискахъ. — Въ Тяжовѣ утопила ся 18-мѣсячна дитина Параски Савицкои, лишена безъ надзору.— Пôдчасъ купелѣ въ Быстрици утопивъ ся адюнктъ судовый зô Стрыя Стефанъ Кручковскій. Мавъ 26 лѣтъ. — На Буковинѣ лучили ся таки нещасни пригоды: Федоръ Попюкъ зъ Яблоницѣ утопивъ ся въ Черемоши зъ причины, що сплавъ его розбивъ ся о скалу. — Пôвторалѣтна дитина Йосифа Мокана зъ Выжныхъ Станôвцѣвъ упала въ шафликъ, поставленый для поеня худобы и утопила ся, а такъ само утратила житє 4½ лѣтна дитина Олемескула, полишена безъ надзору, упавши въ потôкъ. — Въ Вôлавчу ударивъ грôмъ въ хату тамошного господаря Танасія Сорочана, трафивъ его жѣнку въ праву сторону головы и убивъ на мѣсци. Хата лишила ся ненарушена. — Въ Выковѣ вижнôмъ повѣсивъ ся селянинъ Михайло Ґросъ. Жѣнцѣ лишивъ листъ, въ котрôмъ каже, що выбравъ ся въ дорогу наоколо свѣта. — Онуфрія Шевчука и Марію Куревъ зъ Волавча, укусивъ скаженый песъ. Ихъ обоихъ вôдослано на коштъ краю до закладу проф. Бабеша до Букарешту. — Василь Думенко зъ Брôдка утопивъ ся въ Днѣстрѣ, коли переѣздивъ рѣку човномъ и човно розбило ся.

— Огнѣ. Дѣти Василя Максимюка зъ Турки, а то 6 лѣтный Петро и 3-лѣтный Микола, залѣзли до не скôнченои ще хаты Струтиньского, розложили тамъ огонь, вôдъ котрого и хата згорѣла и Микола згинувъ. Старшій хлопець утѣкъ. — Въ Рябôмъ коло Балигорода вôдъ удару грому згорѣли загороды Илька Соханча и Петра Комица; шкода 2.500 зр. — У Хмельнику въ решѣвскôмъ повѣтѣ двоє дѣтей Осипа Цирана лишеныхъ безъ надзору, пôдпалили сѣрниками стодолу и сами въ огни на попѣлъ спалили ся. Обоє були хлопцѣ; оденъ мавъ 5 лѣтъ, другій 2 роки. Пильнувала ихъ бабуся Катерина Ковакъ, котра лише „на хвилю" вийшла въ поле и лишила дѣтей самыхъ. — У Феліцієнталя въ стрыйскôмъ пов. згорѣла кузня Венцля вартости 160 зр.— Вôдъ удару грому згорѣла загорода Андрѣя Шишляка въ Ясѣнцѣ, вартости 600 зр, — Огонь въ Камѣнцѣ волоскôй въ присѣльци Помлыновѣ, про котрый мы вже писали, пôдложивъ зъ гнѣву на сусѣдôвъ селянинъ Микола Бучма; шкода зъ огню выносить 2.150 зр.

— Пильнуйте дѣтей! Въ нинѣшнôмъ числѣ подаємо знову спись пригодъ, де дѣти недбалôсть родичѣвъ або смертію наложили, або наробили имъ такои шкоды, що ѣй неразъ и за цѣле житє не надоложать. Нашй читателѣ певно тямлять, кôлько то мы такихъ пригодъ уже сего року занотували. Тамъ дѣти лишені безъ надзору роздобули десь сѣрникôвъ и зъ пустоты пôдпалили хату, тамъ знову потопили ся або позабивали ся и т. п. Всѣ ти пригоды правдиви а не выдумани, и они справдѣ богато дають думати чоловѣкови. Чому родичѣ лишають дѣтей безъ надзору? Сей и той господарь вôдповѣсть намъ певно: Щожь ту порадишь, коли пôти въ поле треба, а дитины нема зъ кимъ лишити? То правда, що задля дитины не покинешь пильнои роботы въ поли, та хибажь нема на то рады? Чей всѣ въ поле не идуть. Лишить ся у сусѣда — того або сего мужчины, або старшои женщины, котра вже не може тяжко працювати — чомужь бы имъ не дати дѣтей въ опѣку? — „А кому схоче ся пильнувати чужи дѣти?" Тымъ то й бѣда, що люде таки самолюбы. Ту вже треба таку умову зъ кимсь зробити: „Мы идемо въ поле, а ты пильнуй дѣти; мы тобѣ за се имзшимъ разомъ выгоду зробимо". Радили неразъ добри люде, щобы въ кождôмъ селѣ на часъ робôтъ въ поли була якась розумна особа, котрôй бы можна дѣти пôдъ опѣку давати та котра бы бавилась зъ ними, старшихъ дечого вчила и т. п. Але у насъ до такого ладу не заразъ прийде. А всежь нема иншои рады, лише така. Коли кому дѣти дорогі и загорода своя, той не лишить ихъ нерозумныхъ самыхъ у хатѣ, той не поставить сѣрникôвъ тамъ, де ихъ дитина може найти; той не позволить ити малолѣтнôй дитинѣ купати ся въ рѣцѣ, той не дасть ѣй драпати ся на дерево, — бо те все грозить або смертію для дитины або калѣцтвомъ або руиною маєтку. Мы не можемо надивуватись легкодушности батькôвъ та матерей, коли намъ зъ провінціѣ доносять, кôлько огнѣвъ повстало зъ пустоты дѣтей. Тогды родичѣ певно гнѣвають ся на дѣтей або й катують, а то дѣти тому не винни, що у нихъ ще дурный розумъ; то винни сами родичѣ, що лишають н. пр. дволѣтну дитину пôдъ надзоромъ пятилѣтнои. Яке одно дурне ще, таке й друге. Отже теперь, въ пору жнивъ, нехай селяне добре подумають о тôмъ всѣмъ, а то може разъ непôти все добро зъ дымомъ, а дитина може смерти пожити — зъ вины родичѣвъ легкодушныхъ та недбалыхъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 31 липня. Ґр. Таффе выѣхавъ вчера назадъ до Еллішавъ.

Кавсъ 31 липня. Приѣхавъ тутъ нѣмецкій цѣсарь и зложивъ візиту королевôй Вікторіи.

Лондонъ 31 липня. Доси застрайкувало въ Анґліи 250.000 робôтниковъ въ копальняхъ вугля.

Петербургъ 31 липня. Царскій указъ уповажняє міністра фінансôвъ завести до позицій максимальнои тарифы спеціяльни додатки мытови вôдъ всѣхъ товарôвъ зъ тыхъ краѣвъ, де на російски товары наложено бôльше мыто, якъ постановляє ґенеральна тарифа.

Софія 31 липня. Выборы до великого собранія вôдбули ся всюды зъ якъ найбôльшимъ спокоємъ; майже всюды выбрано кандидатôвъ правительства. Въ Софіи выбрано Стамболова и Паткова.

Буеносъ-Аіресъ 31 липня. Въ провінціяхъ Буеносъ-Аіресъ, Розарісъ и Сантафе вибухла революція и прийшло до кровавои бійки. Ворохобники доси всюды побѣдили; революція ширить ся по цѣлôмъ краю.

Александрія 31 липня. Приѣхавъ тутъ кедивъ а людность повитала его ентузіястично.

Вукарештъ 31 липня. Король выѣхавъ вчера зъ Сінаю въ якъ найбôльшôмъ инкоґніто до Пайвідъ.

зовсѣмъ несподѣвано бухнула горяча вода зъ жерела и щастє, що они повтѣкали, бо були бы въ нѣй таки живцемъ зварили ся. Зъ страшнымъ свистомъ и шумомъ пôднявъ ся бувъ зъ жерела стовпъ воды на 20 стôпъ высоко. Коли я прийшовъ на то мѣсце, було вже по всѣмъ, а вода въ отворѣ жерела ще лишь легко кипѣла и перевертала ся.

Найбôльше жерело, зъ котрого головно утворила ся та камѣнна шкаралупа, яка тутъ покриває землю, лежить пôдъ горбами и має 98 степенѣвъ тепла а вода въ нѣмъ безустанно кипить и пôдносить ся въ гору на 2 до 3 стопы высоко.

Друге мѣсце на сѣмъ островѣ, славне и зъ своихъ горячихъ жерелъ єсть озеро Ротомагана (тепле озеро), що лежить якъ разъ по серединѣ межи озеромъ Таупо а побережемъ. Озеро се єсть зô всѣхъ найменше и вода въ нѣмъ не всюды однаково тепла. Найбôльше тепла она тамъ, де зъ озера пôдносять ся баньки и выпускають зъ себе ґазы; они вказують, що тутъ въ сподѣ добувають ся теплі жерела. Коли купати ся въ озерѣ и плысти по нѣмъ, то можна легко змѣркувати, якъ тутъ теплота воды заєдно змѣняє ся, лишь треба бути осторожнымъ, щобы не выплысти на таке мѣсце, де якъ разъ єсть горяче жерело пôдъ сподомъ. Але найцѣкавѣйшій и найвеличавѣйшій видъ представляє всхôдный берѣгъ сего озера. Тутъ єсть на пôвнôчно-всхôднôмъ кôнци озера жерело зване Тетарата, котре лежить якихъ 80 стôпъ высоко надъ озеромъ а вôдъ него сходять якъ колибъ величезни сходы, бѣли мовь марморъ стѣнки зъ жерелинця ажь до самого озера. Зъ далека выглядають они такъ, якъ колибъ тутъ замерзли або закаменѣли якй водоспады.

До найвеличавѣйшихъ и найславнѣйшихъ на цѣлôмъ свѣтѣ належать ґайзеры въ парку Еллъовстонъ. Ширшій описъ сего парку подамо може коли инде, бо кôлькома словами, годѣ его описати. Єсть то спорый кусень землѣ, обнимаючій бôльше якъ 10 миль вздовжь и впоперекъ а положеный на границы трохъ удѣльныхъ державъ Віомінґъ, Идаго и Монтана въ Сполученыхъ Державахъ пôвнôчнои Америки. Землю сю вôдмежено окремо и зроблено зъ неи „народный паркъ", власнôсть цѣлои державы. Тутъ єсть около 10.000 теплыхъ жерелъ и ґайзерôвъ, зъ котрыхъ деякі суть далеко бôльши якъ великій Ґайзеръ на Исляндіи и бухають въ гору ажь на 200 стôпъ высоко. Найбôльши и найславнѣйши бухаючи жерела суть тутъ: „Великанъ", зъ котрого вода бухає на 90 до 200 стôпъ высоко; „Великанка", котра выкидає воду що 22 год. й 20 мінутъ на 70 стôпъ, рѣдко лишь на 250 стôпъ высоко: „Улийˮ, котрый разъ на день выкидає воду на 200 стôпъ и „Старый Вѣрникъ", котрый правильно що 65 мінутъ пускає воду струєю на 130 стôпъ высоко. Крôмъ того єсть тутъ ще множество поменшихъ бухаючихъ жерелъ, котрѣ всѣ разомъ творять непонятне чудо природы.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.